Actualitatea în cifre

DUPĂ DATELE PUBLICATE ÎN „ANUARUL STATISTIC AL ROMÂNIEI" REPARTIZAREA DEPUNĂTORILOR CASEI NAȚIONALE DE ECONOMII ȘI CECURI POȘTALE PE PROFESIUNI LA 31 DECEMVRIE 1937 A FOST URMĂTOAREA:

AGRICULTORI	4896
MUNCITORI	10.245
SERVITORI	6.109
MESERIAȘI	21.186
PROFESORI, ÎNVĂȚĂTORI	9.638
FUNCȚIONARI	44.030
PREOȚI	2.124
MILITARI	8.215
COMERCIANȚI	8.018
PROFESIUNI LIBERE	9.201
CASNICĂ	51.824
ELEVI	64.403
MINORI	16.124
FĂRĂ PROFESIUNE	6.588
SOCIETĂȚI, ASOCIAȚII, BISERICI	4.348
TOTAL	266.952.

ÎN CEEACE PRIVEȘTE DEPUNERILE ȘI TUATIA SOLDULUI LA 31 DECEMVRIE 1937 A EOST DE LEI: 3.893.098.401.

FAȚĂ DE SOLDUL DELA 31 DECEMVRIE 1936 DE LEI 2.716.299.169.

BENEFICIUL NET IN LEI AL CASEI NAȚIONALE DE ECONOMII PENTRU ANUL 1937 A FOST DE LEI 30.182.947

IN PRIVINȚA DEPUNERILOR ȘI CONSIGNAȚIUNILOR BENEFICIUL NET A FOST PENTRU PERIOADA 1936/1937 DE LEI 90.000.000

Muzeul Fitzwilliam

de prof. GH. OPRESCU

Oxford și Cambridge, cele două — prin excelență — orașe universitare ale Angliei, constituesc gloria și mândria ei cea mai curată. Totuși, nimic ostentativ în aspectul lor, în tonul celor care vorbesc de ele și care au avut norocul să se împărtășească de cultura ce radiază din ele, ori în atitudinea autorităților școlare când se menționează venerabilele și ilustrele colegii. Streinii le cunosc și le respectă, căci mulți și-au făcut studiile acolo. Englezii le poartă însă o dragoste duioasă, discretă, ca pentru cineva din familie. Și cu sfiala ce caracterizează manifestarea oricărui sentiment intim al lor, nu fac aluzie la ele de cât rareori și pe un ton aproape indiferent. In sufletul lor universitățile țin totuși un loc de frunte, sânt înconjurate de dragostea cea mai caldă, mai adâncă și mai durabilă. De aceia, ori de câte ori e vorba de una din ele se găsesc ca din pământ banii necesari pentru cele mai costisitoare îmbunătățiri. La început regii și soțiile lor, marii demnitari religioși și civili, mai târziu foștii elevi, ajunși la rândul lor factori însemnați în stat, au ridicat clădirile faimoase, unele datând din secolul al XIV-lea, bibliotecile, institutele de cercetări, muzeele. In „hallul" fiecărui colegiu, acolo unde profesorii și elevii se întâlnesc cel puțin de două ori pe săptămână, la cina de Sâmbăta și de Duminica seară — la care participă mulți din foștii elevi, veniți anume din Londra sau de mai departe — se găsesc atârnate portretele celor care au trecut prin școală și care s'au semnalat în viața engleză publică, ori care au făcut donații importante. Și nu rareori, ca într'o cronică, apar figuri de Holbein, de Kneller, de van Dyck, de Reynolds, de Lawrence, până la cele iscălite de portretiștii mari de astăzi, un fel de rezumat al istoriei engleze, din veacul al XVI-lea, până astăzi.

Printre instituțiile, ieșite din pietatea și recunoștința elevilor vechi ai universității din Cambridge, una din cele mai impresionante este muzeul Fitzwilliam, numit astfel după donatorul care l-a construit și pus la dispoziția studenților și a publicului. Cei mai mulți dintre elevii școalei, oameni bogați mai târziu ori mari demnitari ai statului, au contribuit să-l îmbogățească. Nicăeri pe lume nu se găsesc mai multe și mai felurite obiecte de artă, ca în familiile engleze. Unii au adus pictură, de la cea italiană primitivă, până la cei mai moderni artiști de astăzi; alții artă aplicată, din călătoriile lor în Extremul Orient, ori de pe Continent Ivorii de preț, ceramică, covoare, tapiserii, smalturi au intrat în posesia muzeului. O a treia categorie, neîncrezându-se în gustul lor, au creat fonduri, din venitul cărora se cumpărau anual picturi, sculpturi, desenuri și gravuri. O frumoasă bibliotecă de artă, cu un confortabil cabinet de lectura, au fost alipite muzeului. Și astfel, nu după multă vreme „Muzeul Fitzwilliam" a devenit un centru de studii artistice și arheologice — secția de artă antică fiind una din cele mai bine înzestrate — de plăcere estetică pentru elita intelectuală a universității.

Chestiile de protecție personală nejucând nici un rol, directorul muzeului era totdeauna o persoană energică și competentă. El era sprijinit și încurajat, pentru a-și da măsura capacității sale, iar muzeul prospera dela un an la altul.

In curând el a devenit neîncăpător ca să poată cuprinde tot ceeace provenea din cumpărături sau din donații. Pe de altă parte, conform ideilor dominante în vremea din urmă, aranjamentul operelor impunea nevoia unor spații mai largi, mai luminoase. De unde bani? Dela foștii elevi, de sigur. Unul din ei, ajuns mare fabricant de mătase artificială, a pus la dispoziția comitetului sume de 110.000 lire sterline, adică, după moneda noastră, peste 100.000.000 de lei. O aripă a fost ridicată, prevăzută cu cele mai recente instalații muzeografice. Ea constitue partea cea nouă și cea mai reușită a muzeului. Am vizitat-o într'o după amiază. Pe o zi excepțional de plină de soare, ea era luminoasă și primitoare. Ca într'o casă de om cu gust și cu stare, pereții de care sânt prinse tablourile sânt capitonați cu mătase. Pe jos, covoare de preț, din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea. In colțuri, vase cu flori. Scaunele, cele mai multe din veacurile trecute, deși ele înșile obiecte de muzeu, nu-s interzise publicului. O impresie de sărbătoare se desprinde din acest aranjament aristocratic.

La etajul de jos sânt obiectele de artă aplicată, faianțele rare, sticlărie, argintărie. Cele mai mari muzee din lume nu pot oferi nimic mai rar și mai prețios în acest domeniu. Ne găsim astfel într'un lăcaș cu adevărat consacrat artei, în care fiecare obiect, cele mai mici detalii de prezentare sânt impecabile. Și, cu gândul, mă transport în universitatea noastră săracă, în care lipsesc nu muzeele, ci cărțile de studiu, planșele, fotografiile. Oare n'au ieșit și dela noi oameni bogați, prinți ai zahărului, ai manufacturei, mari bancheri ori mari „brasseurs d'effaires"? Nici unul nu și-a adus aminte de ceeace datorește, nu zic persoanelor, ci instituției. Și acesta este un semn de adevărată cultură, de adevărată civilizație.

SCRISORI DIN VAR

De ce Polonia nu poate ce

de M. KOV

Varșovia, 30 August

In momentul când scriem aceste rânduri, se mai cântărește încă destinul păcii. La Varșovia domină însă pesimismul: din schimbul de păreri dintre Berlin și Londra din ultimele zile nu s'a creat până în prezent și probabil nici nu se va creia vre-o posibilitate de compromis. Unul dintre ziarele germane a scris astăzi, că Polonia a devenit simbolul intransigenții. Aceasta este poate adevărat. Cum se explică însă această intransigență a Poloniei, care dorește și are nevoie de pace poate mai mult decât orice altă țară din Europa? De ce nu trebuie să ne așteptăm din partea Varșoviei la nici un fel de cedare, cu prețul căreia s'ar putea cumpăra pacea?

In primul rând pentru faptul că Polonia nu este datoare nimic nimănui. *Unica regiune din Polonia cu caracter național amestecat, cuprinde 4 ținuturi dela răsărit, cari de secole aparțin Poloniei și cari n'au posedat nici odată vre-o constituție proprie, nici independență. Cu atât mai multe drepturi are Polonia asupra pământurilor sale dela apus. Frontierele stabilite la Versailles au lăsat de partea Germaniei un număr considerabil de Polonezi (1½ milion), cari trăesc în massă dealungul frontierei polone și cari sunt autochtoni pe aceste pământuri. In schimb, în Polonia trăesc, după statistica oficială, publicată chiar în editurile de Stat germane, numai 740.000 germani. Această populație este* numai emigrată, *trăește împrăștiată prin sate și prin orașe.* Nu există în Polonia nici un județ, nici un așezământ, în care germanii să constitue majoritatea.

Cancelarul Hitler, în scrisoarea sa către primul ministru Daladier, a spus clar, că germanii — contrar declarațiilor din 28 Aprilie — pretind acuma nu numai Danzigul, dar și Pomerania întreagă (care e pe nedrept numită „Coridor"). Pe toată întinderea Pomeraniei germanii constituie 9,8% din populație, iar 90,2% din locuitori sunt polonezi băștinași, fără să mai existe vreun alt amestec de minorități. In celălalte două provincii, despre cari vorbesc ziarele germane, adică Poznan și Silezia Superioară, germanii constituie respectiv 9,2% și 7% din populație. Cu ce drept, deci, pretinde astăzi Reichul aceste teritorii, când Polonia nu pretinde înapoierea Prusiei Orientale, în a cărei parte de sud majoritatea populației este curat poloneză, nici Silezia germană, unde deasemenea polonezii domină de secole?

O altă imputare adresată Poloniei de către germani este pretinsa persecutare a minorității germane. Ar fi deajuns să arătăm în cazul acesta cunoscute cifre: 740.000 de coloniști germani, cari trăesc în Polonia, posedă 656 de școli primare și 26 școli secundare, 25 instituții de bănci și 886 de cooperative. Această minoritate „persecutată" posedă moșii intinse în Polonia, cari constituie la Poznan 35% din pământ, iar în Pomerania 40% din pământurile cari aparțin marilor proprietari în regiunile aceștia.

Minoritatea aceasta are deplina libertate în viața politică, după cum se vede din numeroasele organizații ale lor, ca Volksbund, Jungdeutsche Partei, Volksgemeinschaft și multe altele, cari au reprezentanți în parlamentul polonez, cu toate că minoritatea germană constituie numai 2,3% din întreaga populație polonă. Trebue să amintim deasemenea că minoritatea poloneză din Germania, care este aproape de 2 ori mai mare, posedă numai 71 de școli primare și 2 școli secundare. Minoritatea aceasta nu are nici un fel de drepturi politice în Germania, nu are nici o reprezentanță, iar unica organizație, Uniunea Polonezilor din Germania, este de câteva luni interzisă.

Dar de ce să obosim pe cetitori cu statisticele? E deajuns să amintim că până acum o jumătate de an, germanii au fost complect mulțumiți de soarta Poloniei. Organizațiile g erau leale față de Polon însuși guvernul Reichului declarația sa din 5 Noe 1938, semnată impreună cu lonia, — a recunoscut, că oc rea minorității germane din lonia nu necesită o grijă ială. Cam de mulți ani n auzit ca germanii din Polon fie nedreptățiți. Dacă deci, ritățile polone au fost drep atăția ani cu minoritatea ge nă, de ce oare ar schimba a dinea lor în decursul ultim luni?

Polonia ajunge foarte de în ceeace privește inte nile ei pașnice. Iată: unul d ziarele poloneze cele mai ser a publicat proectul, ca între lonia și Germania să se schimb de populație. Dac pot expatria din Tirol 300.00 germani, de ce nu s'ar putea patria din Polonia 740.000 de mani, în locul cărora ar fi miți în Polonia, cu nespusă curie, 1.500.000 de polonezi, trăesc azi în Germania.

Din aceste câteva obse reese, că Polonia consideră tențiunile germane ca ned și deaceea nu va ceda. Ea n ceda Danzigul, căci aceasta a semna separarea Poloniei Mare; pe de altă parte însă, lonia este gata să accepte să se amestece în politica intern orașului Liber, iar controlul L Națiunilor să-l înlocuiască p tr'un condominiu polono-germ Cu atât mai mult Polonia fie nedreptățiți. Dacă deci, ritățile polone au fost drep atăția ani cu minoritatea ge nă, de ce oare ar schimba a dinea lor în decursul ultim luni?

Polonia ajunge foarte de